

ny. Men dernæst er det jo ikke Meningen, at den ny Kreditforening skal kunne give saa store Laan, og da de fleste Landbrugere desto værre have Brug for saa store Laan, som de kunne faa, og der er al Udfigt til, at deres Tal, som skulde have det størst mulige Laan, vil vokse, saa vil det ogsaa have meget stor Betydning og meget lette de gamle Kreditforeninger Konkurrencen med den ny, at de kunne gaa til $\frac{9}{10}$ af Vurderingssummen, medens den ny kun kan gaa til $\frac{5}{10}$. Jeg tror altsaa ikke, der er Udfigt til, selv om Agravernes Kreditforening bliver lavet netop som de ønske det — hvad der maaske kan være tvivlsomt nok — at den kan trænge de andre Kreditforeninger helt ud af Laanemarkedet. Den kunde maaske endog ogsaa have vanskeligt nok ved at arbejde sig op. Men saa kan der ogsaa berygtes andre Ulemper af en saadan Kreditforening. Den vil let kunne friste de andre Foreninger ind paa at give for store Laan, vil let kunne friste til for høje Vurderinger og for høje Laan, og det vilde være en meget uheldig Følge af den ny Kreditforening, hvis det skulde blive saaledes. De andre Kreditforeninger ville naturligvis ikke uden videre høje Hovedet og pakke sammen; de ville se at friste Livet, saa godt de kunne, og dette vilde altsaa være en Udvej, hvorved de kunde bidrage til at holde det gaaende. Og selv om de andre Kreditforeninger ogsaa vilde staa imod i den Henseende, kunde det være vanskeligt nok der at paa se den rette Grænse. Der kunde ogsaa være andre Indvendinger at gøre mod det Forslag, som er fremsat af Agraverne; men jeg skal i alt Fald foreløbig indskrænke mig til de Ulemper, jeg nu har fremsat. Jeg tror imidlertid, at Agravernes have set rigtig i to Ting. For det første deri, at det vil være heldigt at faa en Statsgaranti for Obligationerne, og for det andet deri, at det kunde være godt, om man kunde faa eet stort Papir. Men jeg tror, at dette Maal kan naas ad anden Vej og kan naas bedre, dersom vi lave en Central-Kreditforening, maaske blot bestaaende af de rene Landkreditforeninger eller i ethvert Tilfælde af de Kreditforeninger, som udlåne helt eller overvejende i Landejendom. Naar vi fik en saadan Kreditforening lavet, fik man ogsaa det store Papir, og om en saadan Kreditforening maatte det antages, at den mindst ligesaa godt kunde faa Statsgaranti for sine Obligationer som en helt ny Kreditforening, og en saadan Institution vilde ikke kunne fremkalde alle de Ulemper, som en ny Kreditforening — efter hvad jeg paaviste — let vilde kunne fremkalde. Jeg tror, det vilde være den rette Vej at gaa

for at imødefomme Agravernes Tanke og for at naa det Maal, de have for Øje, det Maal nemlig, som har mit fulde Bifald: at staffe de bedst mulige Forhold for Landbokrediten. Men gaa vi den anden Vej og oprette en ny Kreditforening, staar det saaledes for mig, at det eneste sikre er, at vi faa en ny og rimeligvis kostbar Administration mere at føde, og vi faa en Konkurrence, som i mange Henseender kan være uheldig saavel med Hensyn til Udlåanene som maaske ogsaa paa Obligationensmarkedet. Derimod bliver det mere tvivlsomt, om den vil kunne bringe Gavn i Forhold til de Øre, som skulle bringes for den, og i Forhold til de Ulemper, som ville følge af den. Jeg tror i hvert Fald, at dette er den bedste Maade at op-hjælpe Landbrugskrediten paa. — Til disse Bemærkninger skal jeg indskrænke mig.

Formanden (Høgsbro): Jeg maa dog bede ærede Medlemmer erindre, at den af Agravforeningen foreslaaede ny Kreditforening ikke foreligger til Behandling under denne Sag, og jeg beder derfor ærede Medlemmer at undgaa en selvstændig Behandling af Agravforeningens Forslag.

Blen: Det foreliggende Forslag har sikkert vakt en ikke ringe Interesse ikke alene her i Rigsdagen, men ogsaa hos Kreditforeningerne og ligeledes rundt omkring i Landet, fordi det jo formentlig angiver den Retning, som den højtærede Indenrigsminister maatte finde var heldigst med Hensyn til Kreditforeningernes Udvikling. Jeg er fuldstændig enig med den højtærede Indenrigsminister deri, at det maa være rigtigt at udvilde og bevare de bestaaende Kreditforeninger paa den bedst mulige Maade, saaledes som dette Forslags § 1 tilfigter. Vi have jo for øvrigt Kreditforeninger nok. Her er jo ikke mindre end 11 foruden den gamle Husejerkreditkasse i Kjøbenhavn, og skulde man se paa Kreditforeningernes Tal, tror jeg snarere, at man har for mange end for faa. Jeg kan slutte mig til og anbefale § 1, maaske kun med nogle faa Vædringer, som jeg senere skal komme nærmere ind paa; men derimod er jeg meget betænkelig ved § 2, og jeg vilde gerne være med til, om man kunde slippe for Bestemmelserne under 1) og 2) i Paragraffen, som gaa ud paa at indskrænke Kreditforeningernes Selvstændighed. Den højtærede Minister har selv i Motiverne henvist til de Forslag, som ere komne frem, f. Eks. i Landstinget og senere ogsaa ere blevne behandlet i Folketinget, hvor lignende Krav ere blevne stillede, som her stilles i § 2, som Vederlag for tilbudte Begunstigelser,